

ODRODZENIE KRÓLESTWA POLSKIEGO

1. Odrodzenie Królestwa Polskiego na przełomie XIII i XIV w.

a) czynniki, które przyczyniły się do zjednoczenia Królestwa Polskiego:

- rozbitcie dzielnicowe osłabiło bezpieczeństwo państwa, które było bezsilne wobec zagrożenia zewnętrznego. Pod koniec XIII w. wzrosło zagrożenie ze strony Zakonu Krzyżackiego, Marchii Brandenburskiej, Czech, Krzyżaków, Litwinów. Tylko zjednoczone ziemie polskie mogły skutecznie stawić opór najazdom.
- rozbitcie umocniło pozycję Kościoła i możnowładztwa w Polsce kosztem władzy książęcej. Będą one dążyć do zjednoczenia by w pełni wykorzystała swoje możliwości nie obawiając się utraty swoich przywilejów.
- Kościół katolicki był czynnikiem spajającym wszystkie dzielnice, tym bardziej że zachował model organizacyjny sprzed rozbitcia – granice diecezji nie pokrywały się z granicami dzielnic.
- wspólny język, tradycja i kultura ludności zamieszkującej poszczególne dzielnice.
- rozwój osadnictwa na prawie polskim i niemieckim sprzyjał rozwojowi handlu wewnętrznego. To sprzyjało bogaceniu się chłopstwa i mieszczaństwa. Granice i liczne opłaty celne utrudniały rozwój handlu. Te grupy będą dążyć do zjednoczenia by znieść dodatkowe cła.

b) Ośrodki zjednoczeniowe.

- **Małopolska** – dzielnica z dawną stolicą – Krakowem.
- **Wielkopolska** – kolebka państwa polskiego.

Książęta tych dwóch dzielnic mieli największe szanse na zjednoczenia ziem polskich.

c) Etapy zjednoczenia Królestwa Polskiego.

- **Przemysł II koronował się na króla w 1295 roku.** Księciu wielkopolskiemu jako pierwszemu udało się zjednoczyć Wielkopolskę i Pomorze Gdańskie. Został koronowany w Gnieźnie przez arcybiskupa Jakuba Świnkę. Niestety Przemysł II był królem Polski tylko przez 7 miesięcy gdyż już w 1296 roku został zamordowany w Rogoźnie.
- **Wacław II czeski – koronował się na króla w 1300 roku.** Wacław II był królem Czech. W ciągu kilku lat zjednoczył: Małopolskę, Wielkopolskę, Pomorze Gdańskie, część Kujaw, ziemię łączycko – sieradzka, hołd lenny złożyła mu większa część książąt śląskich i Mazowsze. Wacław II władał większością ziem polskich. Wacław II złożył hołd lenny cesarzowi niemieckiemu. Jego rządy twardej ręki były mało popularne, tym bardziej że pełnił je przy pomocy ludzi obcych, najczęściej Niemców. Sprowadził do Polski urząd starosty. Starostowie pełnili funkcje namiestników królewskich. **Zmarł w 1305 roku.** Po śmierci Wacława II tron czeski przejął jego syn Wacław III w 1305 r. Nie zdążył się jednak koronować na króla polskiego. W 1306 roku został zamordowany.
- **Władysław Łokietek** – książę kujawski, wrócił do kraju z wygnania w 1305 roku. Najpierw opanował ziemię sandomierską, później łączycko-sieradzka i ziemię brzesko-kujawską. Po śmierci Wacława III przejął Pomorze Gdańskie i Małopolskę z Krakowem. W 1314 przejął władzę nad Wielkopolską po śmierci Henryka głogowskiego. Niestety **w 1308 roku Łokietek utracił Pomorze Gdańskie na rzecz Zakonu Krzyżackiego.** W tym czasie Łokietek był zajęty tłumieniem buntu biskupa Jana Muskaty. Do 1320 r. jego panowanie uznały: Kujawy, Wielkopolska, Małopolska, ziemia łączycko – sieradzka. **Władysław Łokietek koronował się na króla w 1320 roku. Rok ten uznaje się za datę zjednoczenia Królestwa Polskiego.**

2. Rządy Władysława Łokietka (1306 – 1333).

Przez całe swoje panowanie Władysław Łokietek walczył o odrodzenie Królestwa Polskiego w granicach sprzed rozbitcia dzielnicowego – Pomorze Zachodnie odpadło od Polski pod koniec XII wieku i uznało zwierzchność cesarza, książęta Śląska uznali zwierzchność króla czeskiego, Mazowsze było samodzielne, a Pomorze Gdańskie zagarnęli Krzyżacy.

- Władysław Łokietek postanowił odzyskać Pomorze Gdańskie drogą dyplomatyczną. **W 1320 roku** miał miejsce **sąd papieski w Inowrocławiu**, który nakazał Zakonowi zwrócić nieprawnie zagarniętą ziemię i zapłacić państwu polskiemu odszkodowanie. Krzyżacy nie poddali się wyrokowi.

- W 1326 Krzyżacy najechali na Wielkopolskę, a następnie na Kujawy. Wojna polsko-krzyżacka z lat 1329 – 1332 (lub 1327-1332) nie była dla Polski korzystna. Krzyżacy zajęli ziemie dobrzyńską (1329) i Kujawy (1332) mimo zwycięskiej dla Łokietka bitwy pod Płowcami (1332).
- Tuż przed śmiercią Władysław Łokietek władał Wielkopolską i Małopolską.